

ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління
Класичного приватного університету»

Кафедра обліку та оподаткування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з
навчально-методичної
та наукової роботи

_____ Г. Ю. Шаркова

« ___ » _____ 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

галузь знань **0305 «Економіка та підприємництво»**

напрямок підготовки **6.030509 «Облік і аудит»**

форма навчання **денна**

(Шифр за ОПП ВФПНЗЕ 5)

Кіровоград – 2016 р.

Робоча програма з дисципліни «Національна економіка» для студентів
за напрямом підготовки 6.030509 «Облік і аудит», 2016 року

Розробники програми: доцент кафедри обліку та оподаткування,
к.е.н. Ланова М.І.

Протокол №1 від 02 вересня 2016 року

Завідувач кафедри _____ С.П.Ніколаєва

«_____» _____ 2016 року

Схвалено науково-методичною комісією з ПВНЗ «Кіровоградський
інститут державного та муніципального управління Класичного
приватного університету»

«_____» _____ 20__ року, протокол № _____

«_____» _____ 2016 року Голова _____ Г.Ю. Шаркова

© ПВНЗ «КІДМУ КПУ», 2016 рік
© Ланова М.І., 2016 рік

1. Опис навчальної дисципліни
«Національна економіка»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0305 «Економіка та підприємництво»	Нормативна
Модулів – 1	Спеціальність 6.030509 «Облік і аудит»	Рік підготовки:
Змістових модулів - 2		3-й
Модуль 1. Теоретичні основи розвитку національної економіки Модуль 2. Функціональна роль держави та державного управління в розвитку національної економіки		Семестр
Загальна кількість годин – 108		5-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4,25	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	24 год.
		Практичні, семінарські
		16 год.
		Лабораторні
		- год.
		Самостійна робота та індивідуальні завдання
68 год.		
		Вид контролю: залік

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

– для денної форми навчання – 0,47

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом дисципліни «Національна економіка» є сукупність ресурсних, економічних, інституціональних та соціальних чинників, що визначають відмінні риси національної економіки й специфіку її функціонування.

Об'єктом вивчення дисципліни є економіка України, що має ознаки економічної системи й власні особливості й принципи розвитку, що проявляються в таких формах, як економічний потенціал, структура господарського комплексу та галузей господарства, внутрішні чинники соціально-економічного розвитку, державне регулювання, особливості програмування та прогнозування соціально-економічних процесів.

Мета навчальної дисципліни: ознайомити студентів із закономірностями і особливостями функціонування національної економіки порівняно з економіками інших країн, навчити їх об'єктивному аналізу стану української економіки.

Завдання навчальної дисципліни: розкрити загальне та особливе в національній економічній системі, інституціональні чинники та їх вплив на специфіку економічного розвитку, функціональну роль держави в управлінні економікою та її інтеграцію у світове господарство.

Національна економіка вивчає

Після вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- особливості української економіки порівняно з іншими моделями економічних систем;
- основні риси української системи управління економікою та особливості національної економічної політики;
- етапи розвитку української економіки; методи об'єктивного аналізу стану національної економіки;
- стан і перспективи розвитку трансформаційної економіки України.

Вміти:

- визначати місце України в світовому господарстві;
- знаходити методи подолання її економічного відставання;
- аналізу структури господарського комплексу та галузей господарства економіки України;
- порівняння внутрішніх чинників та факторів соціально-економічного розвитку України та інших країн світу.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Теоретичні основи розвитку національної економіки

Тема 1. Національна економіка: загальне та особливе

Національна економіка як наука, сутність національної економіки, структура національної економіки, моделі національної економіки, сучасна національна економіка, система макроекономічних показників, національний ринок, народне господарство, інтеграційний тип еволюції, середовище національної економіки: природно-екологічне, економічне, політичне, соціальне, духовне, технологічний (техніко-економічний) уклад, соціальний уклад, соціально-економічний уклад, лібералізація, інституціоналізація, регіоналізація.

Тема 2. Економічні теорії та базисні інститути національної економіки

Німецька історична школа національної економіки, класична школа, теорії М. Вебера, моделі національної економіки, перехідна економіка, базисні інститути національної економіки.

Вектор економічної еволюції та трансформація економічних систем. Нелінійність, багатовимірність та плюралістичність економічного розвитку. Механізми трансформації господарських систем. Мета трансформаційних процесів. Системність перетворень в національній економіці. Особливості суспільного розвитку України.

Еволюція теорій регулювання національної економіки. Класична теорія саморегулювання. Кейнсіанство. Монетаризм. Теорія суспільного вибору. Неокласичний синтез.

Тема 3. Теорія суспільного добробуту та соціально-ринкової економіки

Економічна теорія добробуту. Співвідношення економічного та соціального в розвитку національної економіки. Соціальна стійкість та соціальна стабільність як ознака соціально орієнтованої економіки. Соціальний розвиток. Моделі соціальної політики. Соціальна політика української держави. Пріоритети соціальної політики.

Рівень та якість життя населення України. Основні соціально-економічні індикатори рівня життя: реальний ВВП на душу населення, грошові доходи і витрати, реальна заробітна плата, споживання основних продуктів харчування, природний приріст населення та середня тривалість життя, витрати бюджету на розвиток соціальної сфери. Структура і динаміка грошових доходів населення. Диференціація доходів населення.

Поняття людського розвитку. Методологія визначення індексу людського розвитку.

Тема 4. Характеристика економічного потенціалу

Потенціал, економічний потенціал країни, природно-ресурсний потенціал, виробного-технологічний потенціал, трудовий потенціал, науково-технічний потенціал, внутрішньоекономічний потенціал, експортний потенціал, цільова ефективність суспільного виробництва, ресурсна ефективність суспільного виробництва.

Людський потенціал національної економіки. Чинники формування людського потенціалу. Трудовий потенціал: структура та динаміка. Освітньо-кваліфікаційний рівень робочої сили. Конкурентоспроможність українського ринку праці.

Науково-технічний потенціал. Науково-технологічний та інноваційний розвиток в Україні: якісні та кількісні характеристики. Підтримка і стимулювання інноваційної

діяльності. Пріоритетні напрями розвитку науки і техніки. Стан основних виробничих фондів в економіці України.

Природно-ресурсний потенціал. Економіко-географічні умови розвитку національної економіки. Класифікація природних ресурсів. Водні ресурси. Біологічні ресурси, фауна, флора. Земельні ресурси країни.

Тема 5. Інституціональні чинники розвитку національної економіки

Інституційні основи ринкової економіки. Інститути та економічний розвиток. Значення інститутів. Інституційна структура, її елементи та роль в розвитку національної економіки. Система правил та інститутів. Ієрархія інститутів та інституційне середовище.

Інституційні зміни національної економіки: загальна характеристика та механізми. Формування інституційного базису національної економіки. Лібералізація економіки. Реформа відносин власності та утворення капіталу. Власність в системі національної економіки. Подолання монополізму та формування конкурентного середовища. Конкуренція і монополія в економіці України. Розвиток підприємництва. Великий та малий бізнес в національній економіці. Становлення ринків та ринкової інфраструктури.

Тема 6. Функціонування інфраструктури національного ринку

Національний ринок: методологія та методика аналізу. Основні індикатори та умови функціонування товарного ринку. Конкурентне середовище на товарних ринках національної економіки. особливості конкурентного середовища в умовах перехідної економіки, передумови ефективної конкуренції.

Аналіз конкуренції на товарних ринках. основні показники вимірювання діяльності основних товарних ринків:

Структура ринків в національній економіці: ринок товарів, ринок послуг, ринок житла (нерухомості), ринок засобів виробництва, ринок грошей, валюти, ринок цінних паперів, ринок інвестицій, ринок робочої сили, ринок інновацій, ринок інтелектуального продукту. Фондовий ринок.

Сучасна інфраструктура ринку. Інфраструктура ринку як фактор ефективності конкурентного середовища. Трансакційні витрати учасників ринку.

Змістовий модуль 2

Функціональна роль держави та державного управління в розвитку національної економіки

Тема 7. Державність та державне управління економікою

Державність, суверенітет, державне регулювання економіки (ДРЕ); фактори встановлення співвідношення регулюючих механізмів національної економіки; ринкове саморегулювання; недоліки ринкового саморегулювання; функції держави; інститути громадянського суспільства, громадянське регулювання: зміст, об'єкти, типологія суб'єктів; триєдине регулювання національної економіки: зміст, об'єкти; національна модель регулювання економіки, правові методи регулювання, адміністративні методи регулювання, економічні методи регулювання.

Тема 8. Демократія, економічна свобода та економічний порядок

Демократія, економічна свобода та економічний порядок. Інститут соціального партнерства. Трипартизм.

Модифікація ролі та функцій держави в національній економіці. Якість макроекономічного управління. Прозорість процедури прийняття рішень. Рівноправність доступу до інформації. Дієвість правових і судових процедур. Нормативно-правове закріплення інституційних перетворень.

Тема 9. Структурна перебудова національної економіки

Діяльнісно-видова і галузева структура економіки, структурні зрушення, фактори структурних зрушень, високотехнологічні галузі промисловості, структурна політика таргетування, галузі – національні пріоритети чинники відбору пріоритетних галузей, інвестиційна політика, показники інвестиційної діяльності, національна інноваційна система, інноваційна політика, національна модель інноваційного розвитку.

Методи аналізу структури національної економіки. Міжгалузевий баланс виробництва і розподілу продукції та послуг (МГБ). Схема балансу, характеристика його квадрантів. Кінцева та проміжна продукція, їх співвідношення, значення для аналізу економічної діяльності.

Міжгалузевий народногосподарський комплекс країни: промислове виробництво, агропромисловий сектор, транспортний комплекс, торгівля.

Тема 10. Програмування та прогнозування національної економіки

Сутність та призначення макроекономічних прогнозів. Функції макроекономічного прогнозування. Науковий аналіз та його етапи. Ретроспекція, діагноз, перспекція. Альтернативні сценарії макроекономічних прогнозів. Система прогнозів. Методи та моделі економічного прогнозування.

Наукові основи макроекономічного планування. Прогноз і план. Макроекономічні плани. Роль і функції плану. Директивне та індикативне планування. Система планів.

Сутність соціально-економічного програмування. План і програма. Цілі макроекономічного програмування. Принципи розробки програм. Блоки, види та рівні програм. Світовий досвід програмування соціально-економічного розвитку. Антикризові, структурні, соціальні, науково-технічні, регіональні програми.

Тема 11. Політика економічного зростання в національній економіці

Національне відтворення, загальні, специфічні та одиничні риси національного відтворення, відтворювальна структура, економічний розвиток, прогресивний економічний розвиток, економічне зростання, «якість життя», чистий економічний добробут, експортрозширююче зростання, розорююче зростання, імпортоване зростання, постіндустріальне економічне зростання.

Стратегія економічного розвитку. Стратегічна модель економічного розвитку України. Стійкий розвиток та економічне зростання. Світовий досвід. Джерела економічного зростання національної економіки України.

Методика визначення основних показників закономірностей розвитку економіки як предмету аналізу.

Тема 12. Інституціональні форми інтеграції у світове господарство

Моделі національної відкритої економіки, екзогенно-залежна модель розвитку, ендогенно-орієнтована модель розвитку, теорія «нового міжнародного поділу праці», факторна модель національної конкурентоспроможності, інноваційна модель національної конкуренто-спроможності, динамічні переваги, виміри міжнародної

інтеграції, економічна безпека країни, економічна незалежність країни, види загроз економічній безпеці країні, напрями зовнішньоекономічної політики України.

4. Структура навчальної дисципліни «Національна економіка»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	лекції	практичні	Самостійна та індивідуальна робота
Модуль 1				
Змістовий модуль 1				
Теоретичні основи розвитку національної економіки				
Тема 1. Національна економіка: загальне та особливе	8	2	1	5
Тема 2. Економічні теорії та базисні інститути національної економіки	8	2	1	5
Тема 3. Теорія суспільного добробуту та соціально-ринкової економіки	10	2	2	6
Тема 4. Характеристика економічного потенціалу	9	2	1	6
Тема 5. Інституціональні чинники розвитку національної економіки	10	2	2	6
Тема 6. Функціонування інфраструктури національного ринку	9	2	1	6
Усього за змістовим модулем 1	54	12	8	34
Змістовий модуль 2				
Функціональна роль держави та державного управління в розвитку національної економіки				
Тема 7. Державність та державне управління економікою	8	2	1	5
Тема 8. Демократія, економічна свобода та економічний порядок	9	2	1	6
Тема 9. Структурна перебудова національної економіки	10	2	2	6
Тема 10. Програмування та прогнозування національної економіки	9	2	1	6
Тема 11. Політика економічного зростання в національній економіці	10	2	2	6
Тема 12. Інституціональні форми інтеграції у світове господарство	8	2	1	5
Усього за змістовим модулем 2	54	12	8	34
Всього	108	24	16	68

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Національна економіка: загальне та особливе	1
2	Економічні теорії та базисні інститути національної економіки	1
3	Теорія суспільного добробуту та соціально-ринкової економіки	2
4	Характеристика економічного потенціалу	1
5	Інституціональні чинники розвитку національної економіки	2
6	Функціонування інфраструктури національного ринку	1
7	Державність та державне управління економікою	1
8	Демократія, економічна свобода та економічний порядок	1
9	Структурна перебудова національної економіки	2
10	Програмування та прогнозування національної економіки	1
11	Політика економічного зростання в національній економіці	2
12	Інституціональні форми інтеграції у світове господарство	1
Всього годин		16

6. Самостійна та індивідуальна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Національна економіка: загальне та особливе	5
2	Економічні теорії та базисні інститути національної економіки	5
3	Теорія суспільного добробуту та соціально-ринкової економіки	6
4	Характеристика економічного потенціалу	6
5	Інституціональні чинники розвитку національної економіки	6
6	Функціонування інфраструктури національного ринку	6
7	Державність та державне управління економікою	5
8	Демократія, економічна свобода та економічний порядок	6
9	Структурна перебудова національної економіки	6
10	Програмування та прогнозування національної економіки	6
11	Політика економічного зростання в національній економіці	6
12	Інституціональні форми інтеграції у світове господарство	5
Всього годин		68

7. Індивідуальні завдання

Види індивідуальних науково (навчально)- дослідницьких завдань:

- підготовка статті до друку;
- виступ на наукових конференціях (друковані тези);
- участь у інтернет-конференціях;
- участь у студентських олімпіадах;
- конспект з теми (модуля) за заданим або власно розробленим студентом планом;
- реферат з теми (модуля) або вузької проблематики;
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, історичні розвідки тощо;
- розроблення навчальних та діагностичних тестових завдань (з теми, модуля, курсу).
- виготовлення схем.
- написання есе, творчих завдань тощо.

Студенти за темами, вказаними в тематичному плані дисципліни та у методичних рекомендаціях до самостійної роботи, виконують індивідуальні завдання у вигляді рефератів, реферативних доповідей, аналізу наукових статей, статистичних даних по місту, області, регіону.

Реферат є важливим засобом у засвоєнні знань. Мета реферативної доповіді полягає у засвоєнні студентами основних аспектів розкритої у реферативному дослідженні теми, формуванні запитань, проведенні дискусії. На семінарському занятті рекомендується обговорювати не більше двох рефератів.

Вимоги до реферату:

Обсяг – 10–15 аркушів формату А 4;

Структура – вступ, основна частина, висновок, список використаних джерел.

У вступі розкривається актуальність теми, визначається мета, в основній частині містяться основні положення дослідження, що розкривають тему, у висновку викладаються основні положення та пропозиції автора, що впливають із розгляду теми.

Реферативна доповідь та участь в її обговоренні можуть бути предметом окремого оцінювання викладачем або враховуватись ним при оцінці інших форм контролю.

8. Методи навчання

При вивченні дисципліни застосовуються такі методи навчання, як лекції з елементами бесіди, ілюстрація, вирішення проблемних ситуацій, навчальна дискусія, практичні заняття, тестування.

9. Методи контролю

Поточний контроль – оцінювання за результатами практичних занять.

Контроль самостійної роботи

Підсумковий контроль (екзамен)

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												Самостійна робота	Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	20	20	100

Розподіл балів на практичному занятті

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Бали на практичному занятті
90 – 100	A	відмінно	5
82-89	B	добре	4
75-81	C		3,5
67-74	D	задовільно	3
60-66	E		2
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	0
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0

Самостійна робота

1. Підготовка статті до друку – 15 балів
2. Виступ на наукових конференціях (друковані тези) – 10 балів
3. Участь у студентських олімпіадах – 10 балів
4. Реферат з теми або вузької проблематики – 5 балів
5. Складання тестових завдань з теми – 5 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій.
2. Методичні рекомендації для практичних занять.
3. Методичні рекомендації для індивідуальної та самостійної роботи.
4. Тести, завдання.
5. Модульна контрольна робота.

12. Рекомендована література для дисципліни «Національна економіка»

Основна

1. Гринів Л.С. Національна економіка: Навч. Посібник. / Л.С. Гринів, М.В. Кічурчак - Львів: «Магнолія», 2008. - 464 с.
2. Державне регулювання економіки: Навч. посібник / С.М. Чистов, А.Є. Никифоров, Т.Ф. Куценко та ін. – К.: КНЕУ, 2005. 440 с.
3. Круш П. В., Тульчинська С. О., Шашина М. В., та ін. Національна економіка: підручник для студ. вищих навч. закл. / К. : Каравела, 2008.
4. Леоненко П.М., Черепніна О.І. Сучасні економічні системи. – К.: Знання, 2006, 430 с.
5. Мельникова В.І. Національна економіка: Навчальний посібник/ І.В. Мельникова. – К.: ЦУЛ. – 2011. – 248 с.
6. Національна економіка: Навч. посібн. / за ред. В.М.Тарасевича. – К. ЦУЛ. 2009. – 280 с.
7. Національна економіка: навч. посібник./ Решетіло В.П. (заг. ред.). – Х.: Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 386 с.
8. Національна економіка: Підручник. / За ред. проф., к.е.н. П.В. Круша. - К.: Каравела, 2008.-416 с.
9. Національна економіка: Навч. Посібник / За ред. В.М. Тарасевича. -К.: Центр учбової літератури, 2009. - 280 с.
10. Національна економіка: тексти лекцій / О.П. Тищенко, А.Є. Никифоров, Т.Ф. Куценко та ін. А.Г. Савченко (заг.ред.). — К. : КНЕУ, 2007.

Додаткова

11. Буряковський В. В. Національна економіка: навч. посібник / В.В. Буряковський - Дніпропетровський національний ун-т. — Д. : Наука і освіта, 2007.
12. Гальчинський А.С. Стратегія економічного і соціального розвитку України (2004-2015 роки) “Шляхом європейської інтеграції”: / авт. кол.: А.С.Гальчинський, В.М. Геєць та ін.; Нац. ін-т стратег. дослідж., Ін-т екон. прогнозування НАН України, М-во економіки та з питань європейської інтеграції України. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. – 416 с.
13. Геєць В.М. Моделі і методи соціально-економічного прогнозування / В.М.Геєць, Т.С. Клебанова, О.І. Черняк, В.В. Іванов, Н.А. Дубровіна, А.В.Ставицький.— Х.: ВД «Інжек», 2005. – 396 с.
14. Голиков А.П. Економіка України: фактори виробництва, галузева структура, розміщення, тенденції розвитку. Навчальний посібник. / А.П. Голиков, Н.А. Казакова. – Х.: ХНУ, 2005, - 238 с.
15. Ковальчук В.М. Структурна перебудова національної економіки в контексті інноваційного розвитку. / В.М. Ковальчук. - К.: 2005 – 240 с.
16. Корниенко О.В. Национальная экономика. / О.В. Корниенко. – СПб.: Питер, 2008. – 256 с.
17. Национальная экономика: учебник / Под ред. П.В.Савченко. - М.: Экономист, 2005. - 813 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.kmu.gov.ua>
2. <http://www.rada.gov.ua>
3. <http://www.me.gov.ua>
4. <http://www.minfint.gov.ua>

5. <http://www.ssmc.gov.ua>
6. <http://www.ukrstat.gov.ua>
7. <http://www.worldbank.org.ru>

